

-Men, leggur Peter Andersen aftrat. -Hetta er so sanniliga ikki nakað serføroyskt fyrbrigdi. Tað er eisini hent í bæði EF, Noregi og Íslandi fyr bert at nevna nokur dømi.

Og Peter Andersen heldur fram: -Fyr tann einstaka fiskimannin og fyr bankarnar var tað rationelt at útbýggja flotan. Men hevði ein bara hugt eftir, hvat kundi veiddast úr á høvnum, so hevði flotan verið nóg minni.

Bakgrund

Peter Andersen ynskir ikki at fara inn í prátið um, hvør hevur skyldina av støðuni. -Eg haldi ikki tað tænar nókum endamáli at brúka tíð upp á handa spurningin. Men tá spurt verður, um eg havi nakra bakgrund fyr at koma til Føroya og úttala meg so avgjørt um støðuna her, og hvat eigur at verða gjørt, so kann eg bert svara jáltandi. Tá tað snýr seg um fiskivinnu og búskaparligan politik, so havi eg nevnliga eina bakgrund bæði gøgnum mína útbúgving og arbeiðsroyndir. Eg haldi, at eg út frá hesum sannroyndum kann vera við til at hjálpa tykkum fyrst og fremst at skilja, hvat er hent og síðani eisini vera við til at ráðgeva tykkum, hvussu tit bæta um støðuna hjá stovnunum, sum jú er eitt tað mest avgerandi í dag.

Rationelt

Peter Andersen sigur viðari, at tað er greitt, at tað, sum er hent alla staðni í heiminum, er, at tann einstaki fiskimaðurin ger júst tað, sum er rationelt fyr hann tvs. at tá tilskotskipanir eru góðar og útlitid fyr veidu er gott, so er tað eisini rentabult at gera fløgur. Og sama er við bankunum. Í eini s t ø ð u v i ð vedhaldsskipanum hendir so eisini tað, at bankin einki hevur at missa, tá hann gevur lán. At bankin fær rentuinn-tøkur á henda hátt ger sjálvandi eisini, at hann fegin vil læna út uttan mun er til minni skilagóðar samfelagsligar fløgur.

Tvs. at syrgir tú ikki fyr at laga orkuna til veidumøguleikarnar eisini upp á longri sikt, so kann ganga galið. Og har eru tað teir, sum gera reglurnar, sum hava ábyrgdina. Gongdin hevur so verið merkt av, at talan antin hevur verið um eitt politiskt trýst ella eina trúgv upp á, at tað gongur nokk.

Peter Andersen sigur viðari, at hetta er hent, hóast vit aftur og aftur

hava hoyrt fiskifróðingarnar og altjóða havgranskjarstovnar ávara um, at stovnarir kunnu ikki bera hetta stóra veidu-trýst.

Hann heldur fyr, at slíkt er móguliga ábyrdarleysur fiskivinnupolitikur, men tó er hann als ikki meira óvanligur enn í nógvum øðrum londum.

Fimm ár at byggja stovnarar uppaftr

Peter Andersen vísir á, at tá støðan gerst so álvarsom sum hon í Føroyum er orsökinn tann, at vit byggja alt á eina vinnu. Hann heldur tó, at tað er móguligt at byggja stovnarar uppaftr. Tað fer so

eitt hægsta mark fyr, hvussu nóg kann fiskast. Harnæst eigur tú at laga restina av reguleringunum til TAC. -Skulu fiskastovnarar koma fyr seg aftur kreyst, at hvør einstakur bátur fær eina kvotu.

Fiskimenninir

Peter Andersen heldur, at vit eiga at lata teir einstøku fiskimenninir sjálvar at meta um, nær og hvussu teir vilja veida og í stóran mun eisini hvar.

-Latið fiskimenninir sjálvar avgera, hvussu teir kunnu fáa mest burtur úr tvs. nær tað lönar seg best at fiska og latið teimum gera hetta á biligasta hátt.

Er tað onkur, sum vil

Hann sigur, at tað nú er upp til landsstýrið at avgera, hvussu ein slík skipan skal siggja út.

-Heimastýrið virkar jú. Tað er eingin, sum hevur arbeitt við fiskaripolitikki og reguleringum, ið ikki veit hetta. Eg kann í hesum sambandi nevna, at júst somu sjónarmið hava verið frammi í Danmark, og her hava fiskimenninir víst á somu vandar sum føroyingar gera tað. Ti er at taka hesar vandar við í eitt komandi uppskot og tryggja, at teir ikki koma at beina fyr eina skipan við umsetiligar kvotum, sum hóast alt er tað frægasta vit kunnu vísa á í løtuni.

Peter Andersen: -Tað er upp til landsstýrið og vinnuna at gera reglur og lógir og laga skipanina til føroysk viðurskifti. Men verða ov nógvar avmarkingar gerst skipanin ikki nóg lítilig

at taka eina fimm ár. -Fáa vit eina normala tilgongd til stovnarar aftur og vit ikki trýsta stovnarar longur niður, so halda vit, sum hava gjørt frágreiðingina hjá Bygnaðarnevndini, at tað ber til leggja hann aftrat.

Peter Andersen er annars sera fegin um at hava verið við í Bygnaðarnevndini og sigur, at teir hava eitt sera fruktugt samarbeiði í arbeiðsbólkinum.

Hann er rættliga sannfórður um, at tilmiðlið frá nevndini um umsetiligar kvotur og TAC er best gongda leiðin.

-Fyr at avmarka veiduna, so kanst tú gera tað á ymsan hátt eitt nú við tekniskum tiløkum t.d. at hækka meskaviddina so nóg, at eingin fiskur kemur í trólið, tó kanst stongja ávis oki osfr.

Hetta er - hugsa vit um útreiðslurnar til veiduna - ein sera vónalig loysn.

Tú eigur heldur at seta

fiska tosk, so kann hann keypa ella læna kvotur frá øðrum, og tú kanst so lata aðrar fara á t.d. uppsaveiðu ella annað. Hann heldur tó sjálvur, at tað eisini eiga at vera stongd oki - uppsakstrarøki.

-Nógvir føroyingar bera ótta fyr eina skipan við umsetiligar kvotum. Teir halda, at tað kann enda við, at útlendingar keypa fiskin ella at hann verður midsavnaður!

-Ti nýtist ein ikki at vera bangin fyr. Ein kann gera ta lóggávu, sum ein ynskir. Tað einasta Bygnaðarnevndin hevur sagt er, at tit eiga lata vera við at gera lóggávuna soleiðis, at tit als ikki hava móguleika til at byta og selja kvotur sínámillum, tí tað er netup hetta við at selja ella læna, sum fremur rationaliserina.

Peter Andersen vísir viðari á, at føroyingar hava eisini móguleika at seta reglur fyr, hvør kann eiga hesar kvotur.

forða fyr við at gera nakrar lógir og reglur.

Líðilig

-Men vit mugu gera okkum greitt, at tess meira vit skerja umsetileikan, tess minni líðilig verður skipanin, og harvið verður eisini torførari hjá fiskimenninum at tillaga veiðuna eftir teimum veiðumøguleikum, sum eru sigur Peter Andersen og heldur fram:

-Um ein onkur ynskir at leggja seg eftir uppsaveiðu, og myndugleikarnar so siga, at tú bert kann selja 10%, so hevur tú avmarkað móguleikan hjá tí fiskimanninum at specialisera seg.

Tess minni umsetileika

móguleikan hevur tú. Tú hevur framvegis nógvar fyrirminir við skipanini, men skal gera tær greitt, at tú tá hevur avmarkað sjálfvan umsetileikan. Skipanin verður minni líðilig, og tað kemur sjálvandi at kosta nakað.

Ynskja føroyingar at varðveita linuflotan ella siga, at veiðuparturin hjá hesum flotanum skal vera tann sami í framtíðini, so kann ein siga, at linuskipini hava bert loyvi til at keypa og selja sínámillum.

Peter Andersen heldur tað vera í lagi at gera avmarkingar í skipanini við lóg, men tá mugu tað ikki vera avmarkingar millum fiskimenn innanhyssis og millum slag av skipum, um ein annars ikki fyr einhvønn pris vil varðveita eitt ávist slag av skipum til at kunna veida eina ávísu nøgd av fiski.

-Tað sama er galdandi fyr bygdinir. Ein kann siga, at teir, sum hoyra til á einum ávisum plássi, kunnu t.d. bert handla við fólk úr somu oyggj ella bert selja helvtina til eina aðra oyggj.

Peter Andersen heldur, at tað er sera umráðandi, at fólk fáa at vita, hvørjur fyrirminir og vansar eru við teimum ymsku avmarkingunum í eina umsetiligar kvotaskipan.

-Her er talan um at hava umsetiligar kvotur, sum eru geografiskt avmarkaðar, avmarkaðar millum slag av skipum, ella at eingin hevur loyvi til at selja meira enn helvtina av síni kvotu.

Hetta seinasta haldi eg vildi verið sera skeivt, tí tað fer at geva teimum, sum vilja sleppa úr eina veiðu ella fyrirbils at gevast, stórar trupulleikar sigur Peter Andersen í samrøðu við Tiðindablaðið Sosíalín.

Orð og myndir Jan Muller

ARBEIÐI SØKIST

Ungur maður, hevur stóra koyrikortið og er maskinsmiður, sækir arbeiði.

Tlf. 21269

Amnesty International

Skrivstovan í Vágssbolni er opin mánadag, týsdag og mikudag kl. 10-16. Tlf. 15816.